

Import av livsmedel och köksredskap till EU

Stödjande instruktion för livsmedelskontrollen

Här får du veta vad import innebär och vilka livsmedel och köksredskap som särskilt måste kontrolleras vid en gränskontrollstation. Du får också veta vilka kontrollmyndigheter som är delaktiga i importkontrollen, och vad som gäller för varuprover och livsmedel för personligt bruk.

Om lagstiftningen

På alla sidor om import finns relevant livsmedelslagstiftning samlad till höger. Där kan du klicka dig vidare och både få information om lagstiftningen och komma direkt till de olika lagarna, förordningarna och föreskrifterna. Eftersom den lagstiftning som styr området import är så omfattande finns den på en egen undersida där reglerna presenteras med sina fullständiga beteckningar.

Lagstiftning som styr import av livsmedel

Vad innebär gränskontroll av livsmedel?

Med import menas här att en produkt tas in i EU från ett land utanför unionen. Livsmedel som importeras till EU måste uppfylla samma krav som livsmedel som är tillverkade inom EU. De flesta varor kan tas in i EU utan någon kontroll vid gränsen. Det finns dock vissa varor som måste passera gränskontroll när de importeras till EU. Vid handel med livsmedel inom EU gäller andra regler, som behandlas i vägledningen nedan.

Vägledning till Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2005:22) om kontroll vid handel inom den Europeiska unionen

Vilka varor ska gränskontrolleras?

Livsmedel och köksredskap som omfattas av krav på gränskontroll kallas för restriktionsvaror.

Restriktionsvaror är:

- Alla livsmedel av animaliskt ursprung, dock med vissa undantag.
- Vissa livsmedel av vegetabiliskt ursprung som omfattas av skyddsåtgärder.
- Vissa sammansatta livsmedel, det vill säga livsmedel som består av både animaliska och vegetabiliska ingredienser.
- Köksredskap i polyamid- eller melaminplast från Kina och regionen Hongkong.

Animaliska livsmedel som kommer in till den Europeiska unionen (EU) måste vara säkra och uppfylla gemenskapslagstiftningens särskilda importvillkor. Animaliska livsmedel kan överföra allvarliga djursjukdomar som till exempel mul- och klövsjuka, svinpest eller fågelinfluensa. Sådana sjukdomsutbrott kan bli mycket kostsamma för EU och för de enskilda medlemsstaterna. Därför måste produkterna gå igenom särskild kontroll vid den ort där de förs in i EU.

Vegetabiliska livsmedel gränskontrolleras bara i vissa fall, där det finns risk att produkterna innehåller smitta eller skadliga ämnen. EU-kommissionen beslutar om rättsakter för gränskontroll av vegetabilier baserat på bland annat information från EU:s system för snabb varning om livsmedel som utgör hälsorisker, RASFF.

Även vissa material som kommer i kontakt med livsmedel ska gränskontrolleras när de förs in i EU. Det gäller köksredskap från Kina och regionen Hongkong som kontrolleras när det gäller skadliga ämnen i plast som migrerar till livsmedel.

Checklista för kontroll av livsmedel som importerats

Grundkrav på animaliska livsmedel som får gränskontrolleras

Animaliska livsmedel som omfattas av harmoniserade regler om importkrav får importeras till EU från land utanför EU. Dessa livsmedel kallas för "harmoniserade livsmedel".

För att ett animaliskt livsmedel ska vara harmoniserat krävs:

- Att avsändarlandet utanför EU är godkänt för export till EU. Se artikel 11 i förordning (EG) nr 854/2004.
- Att det finns en förteckning över godkända anläggningar för den aktuella livsmedelskategorin. Se artikel 12 i förordning (EG) nr 854/2004.
- Att det finns ett modellhälsintyg utifrån en förlaga i en rättsakt.

Livsmedel som inte är fullt harmoniserade så som marsvinskött, kan var godkänt för import i andra EU-länder, där en prövning gjorts utifrån EU-lagstiftningen och EU-landet har fastställt importvillkor för produkten med exportlandet. I sådana fall får detta livsmedel omsättas fritt inom EU och kan därmed även säljas i Sverige. Se punkt 7.2.4 i vägledningen nedan.

Kommissionens vägledning om import av livsmedel från tredje land

Vid misstanke om att produkter, som påvisas i kontrollen, inte omfattas av harmoniserade regler, kan spårbarhetskontroll göras till det EU-land som importerade det animaliska livsmedlet. Om det saknas ett godkänt CVED eller motsvarande beslut och intyg för sändningen hos importföretaget, gäller saluförbud.

Vilken kontroll kan utföras efter gränskontrollen?

Förkortningar och ordförklaringar

Harmoniserade importregler inom EU

Exempel på livsmedel som inte är helt harmoniserade, icke godkänt nytt livsmedel

Enligt lagstiftningen om nya livsmedel bedöms insekter vara nya livsmedel och kräver riskvärdering och godkännande av EU-kommissionen innan de får släppas ut på marknaden. Se förordning (EU) nr 2015/2283.

Nya livsmedel och insekter

Olika myndigheters kontrollansvar vid import

Flera kontrollmyndigheter utför importkontroll i Sverige. Här följer en översikt av de myndigheterna och vilket ansvar varje myndighet har i relation till livsmedelskontrollen.

Livsmedelsverket

Livsmedelsverket gränskontrollerar livsmedel av animaliskt ursprung, vissa vegetabiliska livsmedel och köksredskap från Kina och regionen Hongkong.

Importkontrollen ska utföras vid den första EU-gräns som en sändning passerar. Runt om i EU finns cirka 300 gränskontrollstationer. Sex av dem ligger i Sverige:

- Göteborgs hamn
- Helsingborgs hamn
- Stockholms hamn
- Södertälje hamn
- Arlanda flygplats
- Landvetter flygplats

Gränskontrollstationen i Södertälje är endast godkänd för kontroll av vegetabilier. En sådan gränskontrollstation kallas för ett utsett införselställe. Övriga gränskontrollstationer i Sverige är godkända för kontroll av både vegetabiliska livsmedel och förpackade animaliska livsmedel.

Jordbruksverket

Jordbruksverket ansvarar för kontroller av levande djur och produkter av animaliskt ursprung som inte är livsmedel samt kontroller av hö och halm. Jordbruksverket ansvarar också för växtskyddskontroller av växter och växtprodukter och kvalitetskontroller av färsk frukt och grönsaker. Jordbruksverket ansvarar också för

destruktion av animaliska biprodukter i de fall sändningen inte befinner sig på en anläggning inne i landet. Då är det anläggningens kontrollmyndighet som utfärdar destruktionsbeslut för animaliska biprodukter (ABP), se tabell 1. Jordbruksverket ansvarar även för varuprover i vissa fall och för privatimport.

Illegal import (Se tabell 1. Olika typer av illegal import och beslutsfattande myndighet för livsmedlet som befinner sig på en livsmedelsanläggning)

Vad gäller för varuprover?

Import för personligt bruk

Livsmedelsimportörer ansöker om importlicenser från Jordbruksverket.

Information om importlicenser på Jordbruksverkets webbplats

Tullverket

Tullverket klassificerar importprodukter och tilldelar dem ett Kombinerad Nomenklatur-nummer, KN-nummer. Restriktionsvarorna anges i rättsakterna genom sina KN-nummer.

Tulltaxan med KN-nummer

När restriktionsvaror ska förtullas ska Tullverket kontrollera att det finns ett CED- eller CVED-beslut från Livsmedelsverkets gränskontroll. Vissa importörer har tillstånd att lämna en förenklad deklaration till Tullverket. Dessa importörer ska i ett senare skede lämna in en kompletterande deklaration av produkten för att Tullverket ska kunna fatta ett slutligt tulltaxeringsbeslut.

Om restriktionsvaror av misstag släpps fria ur tullhänseende utan att de först har godkänts av Livsmedelsverkets gränskontroll ska de berörda myndigheterna tillsammans utreda varför felet inträffat.

Tips på information

På Tullverkets webbplats finns information om import av livsmedel som är riktade mot importörer.

Ska du börja importera kött?

Havs- och vattenmyndigheten

Havs- och vattenmyndigheten är den utpekade myndigheten för genomförandet av IUU-förordningen vilken innebär att fisk och fiskeriprodukter som importeras från länder utanför EU, ska följas av ett fångstintyg. Se förordning (EG) nr 1005/2008.

Intyget ska garantera att partiet av fisk som importeras är fångat enligt de regler som finns för fisket och godkänns av myndigheterna i det land där fartyget är flaggat. Det ska följa med fisken eller fiskeriprodukterna när de förs in i EU. Vid import ska alla fångstintyg registreras elektroniskt i Havs- och vattenmyndighetens applikation för fångstintyg av importören eller dess ombud.

Lokala kontrollmyndigheter och Livsmedelsverkets regionala avdelningar

En viss kontroll av en vara görs i gränskontrollen, till exempel granskning av intyg, där exportlandet försäkrar att de uppfyller olika EU-regler.

Resten av kontrollen för livsmedlet görs av kommuner och Livsmedelsverkets regionala avdelningar i ledet efter gränskontrollen.

När det gäller restriktionsvaror som ska genomgå gränskontroll ska även CVED/CED-beslutet finnas tillgängligt på första anläggningen i EU.

Exempel - kontroll av importerade produkter med eller utan gränskontroll

Kött från land utanför EU gränskontrolleras. Kontrollen fortsätter sedan när köttet nått anläggningen. Inspektören kontrollerar om det finns ett godkänt CVED-beslut från gränskontrollen.

Produkter som inte ska gränskontrolleras, som groddar och vissa sammansatta livsmedel kan istället kontrolleras efter frisläppande från Tullverket och därmed utsläppande på EUs marknad.

Vilken kontroll kan utföras efter gränskontrollen?

Sammanstatta livsmedel - krävs gränskontroll eller inte?

Operation Opson

Livsmedelsverket är Sveriges kontaktpunkt för Operation Opson. Syftet med Opson är att upptäcka förfalskade och undermåliga livsmedel genom samarbete mellan myndigheter och utbyte av riskinformation.

Operation Opson är ett kontrollprojekt som har initierats av INTERPOL och Europol, där den sistnämnda stått för den centrala samordningen på global nivå. Insatser i projektet sker varje år och de medverkande är först och främst olika EU-medlemsstaters polis, tull och livsmedelsmyndigheter. Antalet länder som ansluter sig till Opson är under ständig förändring – allt fler länder utanför EU väljer att delta, och även allt fler privata intressenter, det vill säga företag, väljer att delta i det samarbetet för att bevaka sina intressen.

De anslutande svenska myndigheterna är Livsmedelsverket och Tullverket.

Importguiden

Jordbruksverket, Tullverket och Livsmedelsverket har tillsammans tagit fram en importguide för information om regler som gäller vid import av livsmedel, som inspektören kan hänvisa importörer till.

Importguide

Vad gäller för varuprover?

Med varuprov menas små mängder livsmedel avsedda för tester och undersökningar eller för produktpresentation vid mässor eller livsmedelsanläggningar.

- **Varuprover, animaliska livsmedel**

Om livsmedelsprover av animaliskt ursprung ska ätas eller om de ska testas på livsmedelsanläggningar betraktas de som vanlig import. De ska passera Livsmedelsverkets gränskontroll. Varuprover som inte ska konsumeras och inte går till en livsmedelsanläggning kontrolleras av Jordbruksverket vid Jordbruksverkets gränskontroll.

Animaliska livsmedel

- **Varuprover, vegetabiliska livsmedel**

En del vegetabiliska varuprover tas in som provsändningar för exempelvis laborietester eller för sensorisk bedömning. Om sådana prover inte ska släppas ut på marknaden behöver de inte gränskontrolleras.

Vegetabiliska livsmedel

Import för personligt bruk

Jordbruksverket har det övergripande ansvaret när det gäller information och rapportering av import av animaliska livsmedel för personligt bruk. Se förordning (EG) nr 206/2009. Tullverket har kontrollansvaret. Se 11 a § förordning (2006:815) om provtagning på djur med mera. Om vegetabiliska livsmedel kan importeras för personligt bruk eller om sändningen kräver gränskontroll handläggs av Livsmedelsverket. Tullverket har information om privatimport av alkohol.

Import till EU av animaliska livsmedel för personligt bruk

Det är tillåtet att ta in animaliska livsmedel i begränsad mängd för personligt bruk i det egna bagaget eller via postförsändelser. Det gäller dock inte produkter som innehåller kött och mjölk. EU har regler för det. Anledningen till de stränga reglerna är bland annat att medlemsländerna vill minska risken för att olika typer av djursmittor kommer in till EU. Kött- och mjölkprodukter kan till exempel föra med sig smittämnen som kan leda till sjukdom och bli mycket dyrt för en enskild medlemsstat eller för hela EU. Det kan handla om sjukdomar som till exempel mul- och klövsjuka, svinpest och fågelinfluensa.

Införsel av produkter från hotade djur och växter regleras genom Konventionen om internationell handel med utrotningshotade arter av vilda djur och växter, CITES. Kaviar från stör är exempel på livsmedel som omfattas av CITES-reglerna. Jordbruksverket utfärdar importtillstånd för CITES-produkter och Tullverket kontrollerar dessa produkter vid gränsen.

Vilka produkter det rör sig om och vilka restriktioner som finns kan du se på Jordbruksverkets webbplats.

Privatimport animaliska livsmedel (Jordbruksverket)

Import av vegetabiliska livsmedel för personligt bruk

Det är oftast tillåtet att ta in vegetabiliska livsmedel för personligt bruk, även vegetabilier som omfattas av restriktioner på livsmedelsområdet. Men det måste bedömas från fall till fall vad som får tas in, det beror på vilken rättsakt som är aktuell.

Den som tar in det vegetabiliska livsmedlet måste visa att det är en rimlig mängd som inte är för kommersiellt bruk. Privat import av vegetabiliska restriktionsvaror handläggs av Livsmedelsverket. Observera att vegetabilien också kan omfattas av restriktioner på grund av växtskyddsregler där Jordbruksverket är ansvarig kontrollmyndighet. Vegetabilien kan också omfattas av restriktioner på grund av CITES-regler (artskydd). Jordbruksverket informerar om CITES-regler och utfärdar CITES import- och exporttillstånd.

Privatimport växtprodukter (Jordbruksverket)

CITES-regler (Jordbruksverket)

Import av alkohol för personligt bruk

Tullverket har information om import av alkohol för personligt bruk på sin webbplats.

Information om det finns också på Livsmedelsverkets webbplats för vegetabiliska livsmedel.

Vegetabiliska livsmedel

Senast uppdaterad 14 juni 2018 Ansvarig grupp LK_Team Handel och myndighetssamverkan